Приложение 2

СВЕТОВЕН ДЕН НА СЕПСИСА - 13 СЕПТЕМВРИ 2025Г.

Информация за медицински специалисти

Световният ден на сепсиса (World sepsis day, WSD) е инициран от Глобалния алианс за сепсис (Global Sepsis Alliance, GSA) – най-голямата професионална мрежа в борбата срещу сепсис.

Ежегодно от 2012г. до днес кампаниите за WSD се провеждат от членове и партньори на GSA в целия свят: Африка, Азия-Тихия океан, Европа, Източното Средиземноморие, Латинска Америка и Карибите, Северна Америка, като обединяват над 54 000 съмишленици: политици; представители от национални здравни власти; медицински специалисти; научни изследователи; пациенти, оцелели от сепсис; семейства, засегнати от сепсис; студенти по медицина и др., които отбелязват Световния ден на сепсиса на 13 септември.

Темата на кампанията през 2025г. е „5 факта × 5 действия“, която подчертава пет основни истини за сепсиса и пет спешни действия, които могат да спасят милиони човешки животи World Sepsis Day - September 13

Сепсисът е една от основните причини за смъртност, инвалидност и сериозни икономически разходи за здравеопазване в световен мащаб, като ннфекцията засяга 48,9 милиона души годишно и е причина за един от всеки пет смъртни случая.

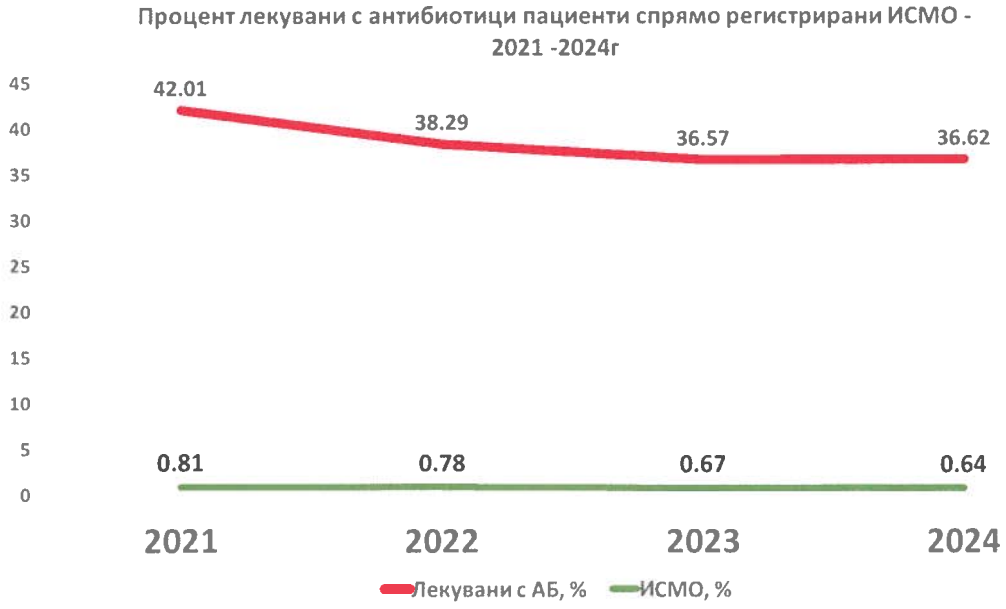
Сепсисът е "невидима" глобална здравна и социалнозначима заплаха, която засяга предимно по-уязвимите групи от населението в света: 20 милиона деца; 26 милиона жени; възрастни хора и лица с отслабен имунитет.

Според най-новите данни на Института за здравни показатели и оценки (IHME) и Оксфордския университет, само през 2021г. сепсисът е причинил 21 милиона смъртни случая в света, включително 4 милиона смъртни случая, свързани с или дължащи се на антимикробна резистентност (AMP).

В България липсват официални данни за реалните нива на заболеваемост и смъртност от сепсис. Според последните екстраполирани данни от IHME През 2021 г., в България са починали 51 401 души (791 / 100 000), при които сепсисът е бил

непосредствена или междинна причина за смърт. Много често сепсисът възниква като инфекция свързана с медицинското обслужване (ИСМО) и затова навременното регистриране и докладване на ИСМО е от критична важност. Според предоставените данни на НЦЗПБ от Националния център по обществено здраве и анализ (НЦОЗА) честотата на инфекциите свързани с медицинското обслужване (ИСМО) за 2024г. са 0.64%, като 36.62% от хоспитализираните пациенти са лекувани с антибиотици. На Графика 1 може да бъде проследена ниската честота на регистриране и разпространение на ИСМО, спрямо високата степен на употреба на антибиотици в лечебните заведения може да бъде проследена за период от четири години (2021г.-2024г.).

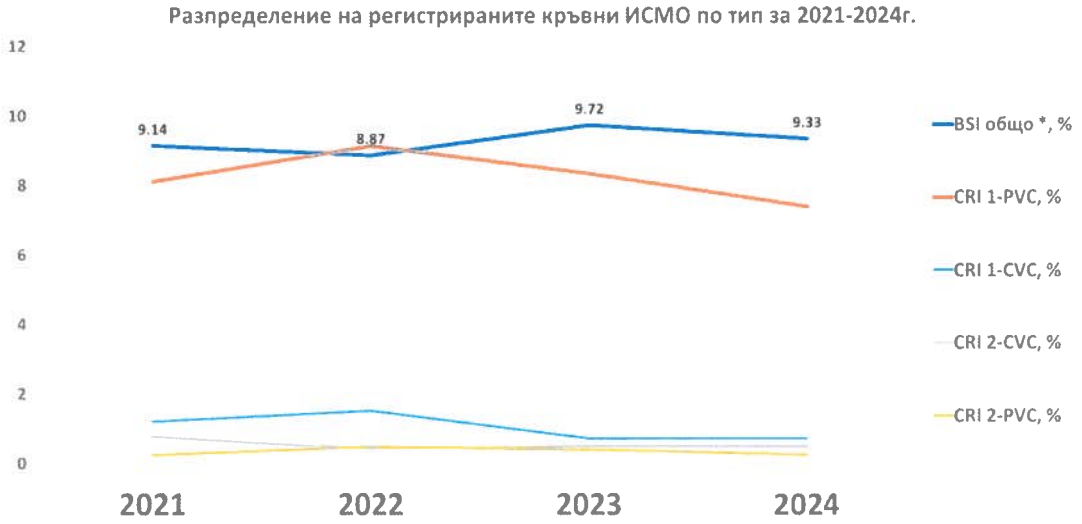
Графика 1. Представяне честота на разпространение на ИСМО и хоспитализирани пациенти, лекувани с антибиотици за периода 2021г.-2024г.

Според Наредба № 21 от 18 юли 2005г. за Реда за регистрация, съобщаване и отчет на заразните болести, ИСМО се разделят в категории, една от които включва инфекциите на кръвта (Blood stream infections, BSI). Регистрираните инфекции на

кръвта за 2024г. обединени с потвърдените микробиологично инфекции на кръвта с централен (CRI 3-CVC, 2.0%) и периферен венозен катетър (CRI-3-PVC, 0.8%) за 2024г. са 9.33% (Графика 2). На Графика 2 може да се проследи честота на инфекциите на кръвта общо и по групи за периода 2021г.-2024г.

Графика 2 Честота на разпространение на инфекциите на кръвта общо и по групи за периода 2021г.- 2024г.

BSI*: Представени инфекции на кръвта, които са лабораторно потвърдени, заедно с **CRI 3–CVC и CRI3-PVC; CRI 1-CVC:** Локална инфекция, свързана с централен венозен катетър (при липса на положителен резултат в хемокултура); CRI 1-PVC: Локална инфекция, свързана с периферен венозен катетър (при липса на положителен резултат в хемокултура); CRI 2-CVC: Обща инфекция, свързана с централен венозен катетър (при липса на положителен резултат в хемокултура); CRI 2-PVC: Обща инфекция, свързана с периферен венозен катетър (при липса на положителен резултат в хемокултура); CRI 3-CVC: Микробиологично потвърдена инфекция на кръвта, свързана с централен венозен катетър; CRI 3-PVC: Микробиологично потвърдена инфекция на кръвта, свързана с периферен венозен катетър.

На всеки пет годишен период Европейският център по превенция и контрол на заболяванията (ECDC) организира срезови превалентни проучвания (Point prevalence survey, PPS), относно разпространението на инфекциите, свързани с медицинското обслужване (ИСМО) и антимикробната употреба (АУ) в болниците за активно лечение в ЕС. Досега са организирани три проучвания, в които страната ни участва.

При последното проучване, проведено през 2023г. регистрираната честота на ИСМО бе 3.7%, а 47.9% от хоспитализираните пациенти са лекувани с антибиотици. Инфекциите на кръвта са били 14%, а свързаните с централен и периферен катетър са 9.4%. За сравнение през 2012г. инфекциите на кръвта са били 6%, което и индикатор за повишената честота на разпространение на инфекциите на кръвта в болниците на страната.

Освен на проблемите свързани с диагностиката, високата смъртност от сепсис се дължи и на нарастващата резистентност. Според последните данни България е на челно място в ЕС по честота на мултирезистентни причинители на инвазивни инфекции (бактериемии и сепсиси) (вж Графика 3). Само за периода 2015-2023г нивата на мултирезистентни щамове *Klebsiella pneumoniae* (MDR Kp) изолирани от хемокултури нараснаха от 28% на 65%.

През 2025г. Глобалният алианс по сепсис апелира към насочване на усилията към:

- повишаване осведомеността за превенция и контрол на сепсиса;

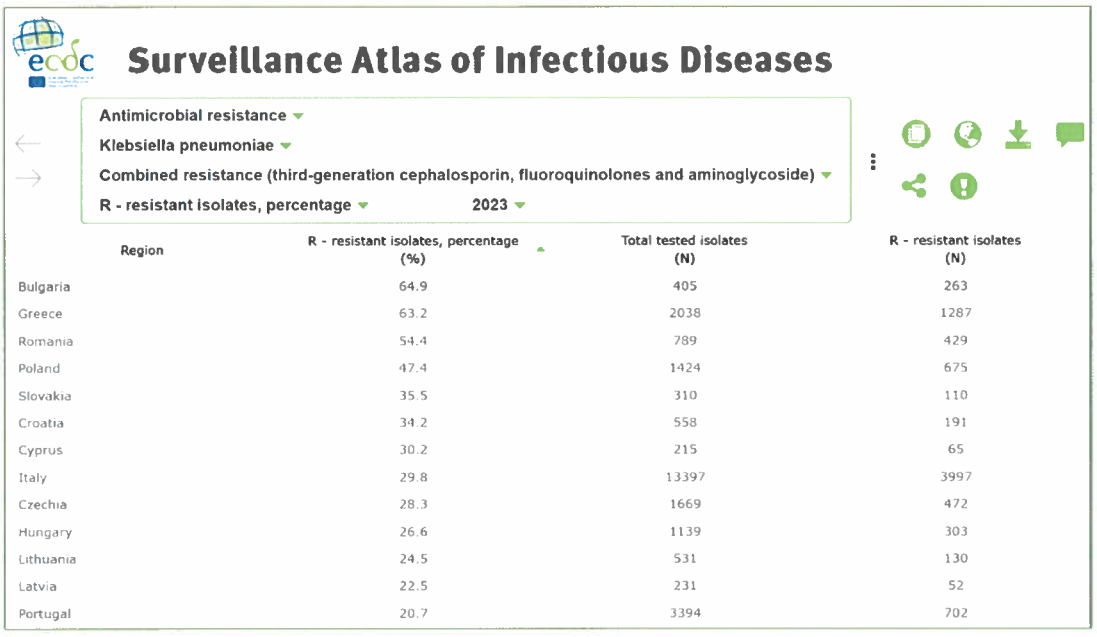
- приоритет в обучението на медицинските специалисти в „невидимата“ здравна и социалнозначима тежест на сепсиса;

- важността от бързо диагностициране и своевременно лечение на инфекцията.

Всички тези активности са в подкрепа на Глобалната програма за сепсис до 2030г., която цели спасяване на милиони животи по целия свят и намаляване страданието на всички пациенти, покосени от тази здравна заплаха.

Предоставеният материал е изготвен от специалисти от НРЦ-ИСМО и НРЦ-АМР на НЦЗПБ.

Графика 3. Данни за мултирезистентни ивазивни изолати *Klebsiella pneumoniae* (MDR Kp) от хемокултури за 2023г в България от мрежата EARS-NET: А) Процент докладвани изолати в сравнение с други държави от ЕС; Б) Карта на Европа показваща разпространението на MDR Kp; В) Тенденция за 2015-2023г

Surveillance Atlas of Infectious Diseases

Antimicrobial resistance
Klebsiella pneumoniae
Combined resistance (third-generation cephalosporin, fluoroquinolones and aminoglycoside)
R - resistant isolates, percentage 2023

Region	R - resistant isolates, percentage (%)	Total tested isolates (N)	R - resistant isolates (N)
Bulgaria	64.9	405	263
Greece	63.2	2038	1287
Romania	54.4	789	429
Poland	47.4	1424	675
Slovakia	35.5	310	110
Croatia	34.2	558	191
Cyprus	30.2	215	65
Italy	29.8	13397	3997
Czechia	28.3	1669	472
Hungary	26.6	1139	303
Lithuania	24.5	531	130
Latvia	22.5	231	52
Portugal	20.7	3394	702

